

**Vladimír KREČMER: Krize lesníctví a lesního hospodářství.
Lesopolitická analýza podnětů k evropské lesní politice představitelů IUFRO
o budoucnosti lesníctví a lesního hospodářství s ohledem na situaci tuzemskou.
Příspěvek k diskusi kolem budoucnosti lesního hospodářství v rámci Národního
lesnického programu a připravované Státní lesnické politiky**

Lesnická práce. Časopis pro lesnickou vědu a praxi. Samostatná příloha 1/2011. 52 s.

Publikácia miesto prológu uvádza dva citáty:

Forests in the Global Balance – Changing Paradigms, XXII. Svetový kongres IUFRO, 2005:

Hlavnou témou sú aktuálne a skoro očakávané zmeny paradigmatien na stretajúcich sa plochách les, spoločnosť a prostredie.

International political Institute, Hamburg, 2000: **Dynamika maximalizovania zisku, ktorú predtým držal na uzde výnimočný stav súperenia systémov, sa teraz nezadržateľne presadzuje a obracia proti kapitalizmu tým, že vo svojich dôsledkoch ohrozuje jeho ďalšiu existenciu.**

Publikácia sa člení na sedem hlavných kapitol: *Úvod do aktuálnej lesníckej problematiky, Ohliadnutie po globálnom vývoji poznania spoločenských potrieb a lesnej politiky, Aktuálne globálne protikladné ideológie a lesníctvo, Tretia cesta, európska idea viacúčelového obhospodarovania lesov, Tuzemské krízové faktory a ich ideové zdroje, Nové prístupy, Pramene.*

Úvod do aktuálnej lesníckej problematiky

Pozostáva zo štyroch podkapitol: Kríza z prelomového obdobia lesníctva – obecný pohľad, Okolnosti a dôsledky vývoja euroatlantickej civilizácie, Niektoré špecifiká postmodernej doby, Podnet k zamysleniu z lesníckej Európy.

Konštatuje sa, že elaborát sa nezaobrá súčasťou globálnou hospodárskou krízou, ktorá pochopiteľne taktiež postihuje lesné hospodárstvo a možno ju riešiť krátkodobými rozhodnutiami. Ale ide o krízu, ktorá postihuje lesníctvo dlhodobo, ktorá vyplýva z verejného záujmu o lesy či o nakladanie s nimi. Podľa autora publikácie, verejný záujem o lesy sa znásobuje tlakom civilizačného vývoja euroatlantickej civilizácie a rastúceho záujmu o životné prostredie ľudskej spoločnosti. Je tomu tak v Európe najmä od konca 50. rokov minulého storočia. Lesníctvo tak začalo vo vlastnom záujme diskutovať o nových zadaniach cieleného viacúčelového využívania lesov. Do konca 20. storočia vznikol v západnej časti Európy systém viacúčelového nakladania s lesmi ako súčasť ich trvalo udržateľného obhospodarovania. Opisuje a hodnotí sa tento vývoj. Poukazuje sa na problémy, ktoré vznikajú v postmodernej spoločnosti pri realizácii tejto koncepcie. Ide jednak o útlm verejných záujmov o lesy vo sfére ideológie ekonomizmu, presadzovanie neoliberalných prístupov k nim, ako aj nahradzovanie antropocentrického myslenia biocentrickým vo sfére ideológie environmentalizmu. V dôsledku uvedených skutočností lesníctvo v Európe prežíva prelomové obdobie, keď sa rozhoduje o jeho budúcnosti. Lesnícka politika preto stojí pred závažnými rozhodnutiami. Podľa mienky autora publikácie štátna lesnícka politika v Českej republike sa za dvadsať rokov slobodného štátu nedostala ani k lesopolitickým úvahám, ktoré už pred štyridsiatimi rokmi umožnili silne zmeniť západnú lesnícku Európu.

Ohliadnutie po globálnom vývojom poznani spoločenských potrieb a lesnej politiky

Kapitola má taktiež štyri podkapitoly: *Rozpoznanie environmentálneho významu lesov v Európe a v USA, Nová doba a riešenie v Európe, Vývoj snáh o transformáciu európskeho lesného hospodárstva, Zásadné lesopolitické kroky.*

Charakterizuje sa vývoj nakladania s lesmi v Európe a v USA. Tento vývoj sa dáva do súvisu s potrebami spoločnosti. V Európe záujmy o riadenie produkcie dreva sa začali prejavovať od 14. storočia. Výrazné zmeny v pojatí lesov nastali po Veľkej francúzskej buržoáznej revolúcii. Vyvolali to skúsenosti s povodňami a eróziou pôdy v dôsledku odlesňovania. V polovici 19. storočia mali už všetky európske krajiny novodobé lesné zákony. Okrem záujmu vlastníkov lesa na trvalosti produkcie dreva či výnosoch z lesných majetkov sa presadil verejný záujem na lesoch – ochrana krajinného prostredia samovoľnými pozitívnymi externalitami. Vo svete, kde tento vývoj v obmedzovaní voľného nakladania s lesmi vo verejnom záujme nebol, sa ukázalo, že dochádza k ich drancovaniu. Takto sa to prejavilo aj v USA. Aby sa tomu zabránilo, voľné lesy sa tu na prelome 19. a 20. storočia prehlásili na štátne rezervácie. Vznikli štátne lesy, ktoré mali slúžiť blahu všetkého ľudu. Ako sa už uviedlo, vývoj v zákonodárstve v Európe bol iný. Snahy o transformáciu lesného hospodárstva na viacúčelové sa tu prejavili až po 2. svetovej vojne. Išlo najmä o SRN, Francúzsko, Rakúsko, Švajčiarsko či Dánsko. V krajinách Škandinávie sa viacúčelové lesné hospodárstvo nepresadzovalo. Zásadné lesopolitické kroky v západnej Európe sa realizovali v 70. rokoch minulého storočia. Uvádza sa, že Ústavný súd SRN charakterizoval štátnu lesnícku politiku takto: „Lesná politika spolkovej vlády sa menej zameriava na starostlivosť o trh, slúži predovšetkým na uchovanie lesa ako ekologického vyrovnávacieho priestoru pre podnebie, vzduch a vodu, pre živočíšstvo a rastlinstvo, práve tak ako aj na zotavenie obyvateľstva. Vedľa hospodárskeho úžitku prístupuje na rovnakej úrovni dôležitosti jeho význam pre prostredie. Obhospodarovanie spoločenstvých a štátnych lesov, ktoré zaberajú v SRN 58 % lesnej plochy, slúžia funkciám lesov v krajinnom prostredí a rekreácii, nielen zabezpečovaniu odbytu a zhodnocovaniu lesných výrobkov. Štátna lesná politika na rozdiel od politiky poľnohospodárskej, podporuje menej podniky a možnosti odbytu ich výrobkov, avšak oveľa viac výkonnosť prírodného prostredia“.

Aktuálne globálne protikladné ideológie a lesníctvo

Pozostáva z dvoch podkapitol: *Ekonomizmus, Environmentalizmus.*

Ekonomizmus – ide o krajný ekonomický či trhový, podnikateľský princíp chápania lesného hospodárstva. Prioritou je tu zisk, ktorý sa dosahuje vo voľnom trhu v zmysle zásady, že všetko vyrieši trh bez regulácie štátom. Presadzuje sa krátkodobá exploatačná činnosť bez ohľadu na budúcnosť. O verejný záujem nie je záujem, pretože doposiaľ nemajú trhový charakter a vyžadujú regulácie štátom. Na druhej strane krajný (fundamentálny) environmentalizmus tvrdí v intenciách hlbínnej ekológie: „Všetko čo príroda robí, len dobre robí“. To je základná idea o prístupe k prírode, resp. k lesom. Je to návrat k prírode s vylúčením zásahov človeka do lesov. Neberie do úvahy skutočnosť, že kultúrna krajina je životným prostredím ľudí a označuje to ako „antropocentrické“ spiatocnícke myslenie. Obidve ideológie vznikli v USA v 80. rokoch minulého storočia. Značne sa rozšírili aj v Európe a predstavujú vážne nebezpečenstvo pre trvalo udržateľný rozvoj lesného hospodárstva.

Tretia cesta, európska idea viacúčelového obhospodarovania lesov

Aj keď sa v USA o viacúčelovom hospodárení v lesoch uvažovalo už v 30. rokoch minulého storočia, predsa sa táto koncepcia

označuje ako „tradícia európska“. V „lesníckej Európe“ sa sústavne pracovalo na myšlienke viacúčelového využívania lesných prírodných obnoviteľných zdrojov vo verejnom záujme. Išlo o zmenu monofunkčného lesného hospodárstva – zameraného na produkciu dreva – na viacúčelové. Bola to myšlienka úplne odlišná od budúceho už uvedeného ekonomizmu a environmentalizmu. Autor publikácie takéto viacúčelové využívanie lesných obnoviteľných prírodných zdrojov označil ako „tretia cesta – európska idea viacúčelového obhospodarovania lesov“. V súčasnosti uvedené dva ideové smery (ekonomizmus, environmentalizmus) komplikujú realizáciu tretej cesty – viacúčelové využívanie lesov v Európe. Vyvolalo to krízu lesníctva. Preto sa hovorí o prelomovom období, lebo sa rozhoduje o tom, ktorou cestou sa bude lesníctvo uberať v budúcnosti.

Tuzemské krízové faktory a ich ideové zdroje

Obsahuje šesť podkapitol (druhá a šiesta sa člení na ďalšie časti): Prehľad recentného vývoja lesopolitického myslenia, Špecifiká krízových faktorov (Česká transformácia, Oslabenie verejných záujmov a problém lesov v majetku štátu, Politika a právne prostredie ako krízový faktor), K lesnému zákonu, K väzbám lesného hospodárstva k zákonom environmentálnym, Lesnícka veda výskum (Rozbeh v európskom duchu, Niektoré výsledky a následné realizácie – náraz na lesopolitickú realitu, Doznievanie myšlienok po prevrate – problém však nezmizol, Aktuálne problémy lesníckej vedy).

Ide o najrozsiahlejšiu kapitolu publikácie. Konštatuje sa tu, že transformácia lesníctva po roku 1989 siahla po americkej idei ekonomizmu v neoliberalnom duchu. V zhode s duchom tej doby zmizlo aj Ministerstvo lesného a vodného hospodárstva, ktoré od konca 60. rokov minulého storočia silno zdôrazňovalo objektívne podložené poznatky výskumu o vplyve lesov či ich obhospodarovania na vodné hospodárstvo či vôbec na environment. Lesnícka politika neprípustila včlenenie lesníckych služieb do ekonomickej štruktúry tohto odvetvia. Lesníctvo ostalo jednocelovo štrukturalizovaným odvetvím na produkciu dreva s verejnoprospešnými funkciami len na úrovni pozitívnych externalít. Podrobnejšie sa analyzuje situácia v lesoch v majetku štátu. Konštatuje sa, že ak by správca štátnych lesov dostal zadanie obhospodarovať lesy také, aby v prvom rade tieto čo najlepšie uspokojovali významné celospoločenské, strategické alebo verejnoprospešné záujmy, vylúčilo by to návrhy na ich privatizáciu. V politike a v právnom prostredí absentujú možnosti ako uskutočňovať krásne frázy o funkciách lesa ako zložky životného prostredia. Preto by sa mal definovať verejný záujem na lesoch, určiť mieru sociálnej väzby vlastníctva u ich rozličných druhov, rozhodnúť o zdrojoch kapitálu na práce verejného záujmu, včleniť činnosť vo verejnom záujme na lesoch do hospodárskej štruktúry lesného sektoru ako ich neoddeliteľnú súčasť charakteru lesníckych služieb a stanoviť nástroje na zabezpečenie ako hospodárskej činnosti lesníckeho sektoru vedľa produkcie dreva.

Konštatuje sa, že lesný zákon (č. 289/1995 Sb.), ktorý sa zostavil v prechodnom období, jednak podporoval štátny paternalizmus ako aj pokračovanie v paradigme lesného sektora ako producenta dreva. Možno ho charakterizovať ako najprísnejší lesný zákon v Európe, a tým vlastne na celom svete. Má jednak proeurópske špecifiká – napríklad oblastné plány rozvoja lesov, tieto sa však v praxi málo využili, neexistujú lesnícke služby, ktoré by zhromaždené poznatky o funkčnosti lesov pre spoločný úžitok mohli využívať. Je to jeden z dôsledkov neurčitej štátnej lesníckej politiky. Poukazuje sa tu na ďalšie javy, ktoré nie sú v súlade s inštitútmi „lesníckej Európy“.

Osobitná pozornosť sa venuje väzbe lesného hospodárstva k zákonom environmentálnym. Táto problematika bola predmetom samostatnej recenzie v Lesn. Čas. – Forestry Journal, 2008, 54(1): 98-101 (Vladimír Krečmer: Lesní hospodárství v právních souvislostech s ochranou životního prostředí a ochranou přírody).

Veľkú pozornosť autor publikácie venuje lesníckej vede a výskumu z hľadiska krízy. Ide o problematiku, ktorá je predmetom

diskusie napríklad v SRN. Vytýka sa nedostatočné prepojenie vývoja spoločenských požiadaviek na lesy, najmä v disciplínach pre prax základných (napríklad pestovanie lesa, hospodárska úprava lesa). Vyzdvihuje sa dielo prof. F. Papánka o verejnoprospešných funkciách lesa z roku 1978. Opisuje sa vývoj výskumu verejnoprospešných funkcií lesa počnúc rokom 1971. Išlo najmä o vodohospodársku funkciu lesov. Na základe výsledkov výskumu vyšlo vládne nariadenie č. 121/1974, ktoré ukladalo Ministerstvu lesného a vodného hospodárstva ČSR „udržať a zvyšovať retenčnú schopnosť lesov a vodohospodárske lesy obhospodarovať v súlade s potrebami vodného hospodárstva“. Ďalej možno uviesť Inštrukciu Ministerstvu lesného a vodného hospodárstva ČSR č. 13/1982 k hospodáreniu na lesných pozemkoch v ochranných pásmach vodných zdrojov (Vestník MLVH 1982, čiastka 14, 3-6). Na Slovensku Metodické pokyny Ministerstva lesného a vodného hospodárstva SSR z 13 augusta 1982 na postup pri obhospodarovaní lesov v ochranných pásmach vodných zdrojov (Spravodajca MLVH 1982, december, čiastka B, 28-35). Po prevrate v roku 1989 tieto myšlienky doznievali, ale problém nezmizol. Napríklad po vydaní zákona 289/1995 Sb. bolo do metodickej pomôcky na vykonávanie vrchného štátneho dozoru Ministerstvom životného prostredia Českej republiky začlenené i hľadisko retenčnej a protieróznej funkčnosti lesov (1997).

Prebiehali rozsiahle práce na oceňovaní funkcií lesa. Zhromaždilo sa mnoho nových a zásadných poznatkov využiteľných v lesnom hospodárstve. Nebolo však koncoviek v ekonomických odboroch, či politickej vôle meniť hospodársku štruktúru lesného hospodárstva z drevo produkujúcej jednocelovosti na multifunkčný systém.

Lesnícka veda má rad problémov obcej i špecifickej povahy. Ide napríklad o celkom protichodné názory na charakter prírodných procesov v životnom prostredí. Dochádza ku stretom vied lesníckych a prírodných, ktoré sa objavili v krajnej vetve environmentalizmu – nechajme prírodu prírode. Tak napríklad vplyvom rozhodnutí štátneho orgánu ochrany prírody došlo k premožaniu podkôrneho hmyzu v smrečiniach. Špecifickým problémom lesníckych vied je i uplatňovanie environmentálneho práva v politike. Kríza lesníckej vedy a výskumu sa podrobne analyzovala v príspevku J. Konôpku – Lesn. Čas. - Forestry Journal, 2009, 55(2): 195-204.

Nové prístupy

Ukazuje sa, že lesnícka veda naberá kurz podporiť Akčný plán Európskej únie pre lesné hospodárstvo (2006): vízia multifunkčného lesného hospodárstva pod heslom „lesy pre spoločnosť“ – aby lesy plnili funkcie ekologické, ekonomické a sociálne.

Existujú tlaky predovšetkým zo strany ekologizmu, aby lesné hospodárske plány boli nástrojom štátneho paternalizmu – najnovšie, aby ich schvaľovali orgány štátnej ochrany prírody či dokonca, aby sa tak dialo v rámci procesu EIA (posudzovanie vplyvov na životné prostredie). Na druhej strane treba pripomenúť, že v „lesníckej Európe“ prevádzkové plány sú nástrojom vlastníka lesa, a to v takej dôslednosti, že napr. pre štátne lesy SRN spracuje lesný hospodársky plán štátna inštitúcia ako záväznú úlohu od vlastníka lesa – štátu. Sám pojem lesná produkcia si žiada zmenu, aby mohla byť hospodársky podchytená nielen klasická hmotná a trhovú produkcia, ale i lesnícke služby, zabezpečujúce verejné potreby environmentálnej a sociálnej povahy. Čas dozrieva k poznaniu, že súčasný stav jednocelovo štrukturalizovaného lesného hospodárstva na produkciu dreva nie je perspektívny so zreteľom na vývoj euroatlantickej civilizácie. Problém včlenenia environmentálne a sociálne verejnoprospešných a potrebných lesníckych aktivít ako hospodárskej súčasti (spoločensky významnej produkcie) v lesníckom sektore tak stojí práve u nás na prahu vážneho a v prvom rade koncepčného riešenia, úpravy lesnej politiky, potom legislatívy a právneho zabezpečenia zodpovedajúcich nástrojov. Inak hrozí postupná marginalizácia lesníckeho sektoru.

Pri porovnaní európskeho a tuzemského prístupu k riešeniu verejných záujmov na lesoch na prelome 20. a 21. storočia sa došlo

k názoru, že sme ďaleko zaostali po roku 1989 za európskym lesníckym myslením. Ideológia neoliberalného ekonomizmu, sa snaží vrátiť európske lesníctvo naspäť – k jednorúčelovej trhovej produkcii.

V konkrétnych prípadoch je naše lesníctvo politicky veľmi slabé. Problémy a vážne riziká dopadov na lesníctvo i mimo neho – nie sú pre profesnú politickú sféru zaujímavé. Denná tlač či verejná televízia skôr útočí na lesníctvo. Napríklad, že ono zaviniť alebo zosilnilo povodňové katastrofy 1997 a 2002. Že je to dôsledok zlého stavu lesov atď.

Autor publikácie konštatuje, že globálna hospodárska kríza i špecifické tuzemské javy v súvislosti s prestavbou lesného hospodárstva a postupná deformácia ekonomických vzťahov má špecifické dôsledky. Lesopoliticky sú frapantné v tom, že v strede pozornosti správcov štátnych lesov, najväčšej lesnej plochy v Českej republike, chýba analýza zmyslu existencie tohto druhu vlastníctva lesa, zmyslom nakladania s lesmi sú materiálové a finančné toky. Verejné záujmy na nich sú ďaleko v pozadí. Nevymedzili sa základné kautely o nakladaní s lesmi. Mení sa to v rytme volieb či striedania aktuálnych manažérskych názorov, čo vôbec nezodpovedá charakteru objektu hospodárenia.

Konštatuje sa, že absentujú kompetentné orgány štátnej správy, ktoré by sa lesopoliticky programovo a vecne zaoberali lesmi ako nenahraditeľnou zložkou životného prostredia kultúrnej krajiny, teda ľudskej spoločnosti.

Záver

Predložená štúdia sa zaoberá rozborom vývoja európskeho i tuzemského lesníctva od druhej poloviny 20. storočia, a to s prihliadnutím na závažné podnety európskych lesníckych vedcov a predstaviteľov IUFRO k diskusií o základných otázkach, týkajúcich sa budúcnosti tohto odvetvia. Súčasný stav sa označuje ako kríza lesníctva, lesníckych vied s naliehavou výzvou k jeho rozboru. Do toho by sa mala zapojiť i verejnosť, sféra ekonomická a politická. Ide o zmysel obhospodarovania lesov pre potreby ľudskej spoločnosti či zmysel lesníctva vôbec.

Záver v podstate predstavuje súhrn konštatácií predchádzajúcich kapitol. Okrem iného sa tu zdôrazňuje, že konkrétnu transformáciu lesníctva treba urobiť skôr ako sa toto odvetvie zatlačí do pozadia v národnom hospodárstve. Treba zabrániť tomu, aby sa mu zvonku nariaďovalo kde a ako musí strpieť obmedzenia jeho hospodárskej činnosti či ako má s lesmi nakladať vôbec. Platí to aj pokiaľ ide o služby vo verejnom záujme, lebo inak ich preberie iný ako lesnícky sektor.

Ide o krízu, ktorá sa týka nielen lesníctva v Českej republike, ale v celej Európe. Skutočnosťou však je, že európske lesníctvo reagovalo na túto situáciu už v polovici 20. storočia (vývoj smerom k rozšíreniu hospodárskych cieľov v nakladaní s lesmi). Odklon od tohto smerovania v 21. storočí je zrejme vo väzbe na ideológiu ekonomizmu, čo možno označiť ako snahu o krátkodobú a krátkozrakú reštrukturalizáciu lesníckeho sektoru.

Nakoniec sa uvádza, že lesníctvo v Českej republike neprešlo štádiom príprav a realizáciou európskej lesníckej politiky viacúčelového využívania lesov či aktívneho využívania produkčno-environmentálneho potenciálu lesov.

Nakoniec autor sumarizuje návrhy opatrení, ktoré treba realizovať, aby sa uskutočnila transformácia lesníctva v Českej republike. Okrem iného je to jednoznačná diferenciacia druhov vlastníctva z hľadiska environmentálnych a sociálnych lesníckych služieb. Ďalej riešenie ich začlenenia do hospodárskej štruktúry jednotlivých subjektov ako ideove rovnako cennej aktivity vedľa produkčnej funkcie lesov.

Pramene

Uvádza sa 134 literárnych prameňov. Ide skutočne o prehľad relevantných dokumentov, ktoré autor náležite využil pri zostavovaní recenzovanej publikácie. Treba uviesť, že autor tu spracovanú problematiku veľa rokov osobne vo výskume riešil. Svedčí o tom skutočnosť, že v zozname literatúry sa uvádza viac ako tridsať publikácií, ktoré spracoval sám alebo v spoluautorstve.

Celkové zhodnotenie publikácie a odporúčania

Publikácia Vladimíra Krečmera „*Kríze lesníctví a lesního hospodářství*“ vyšla v čase globálnej finančnej a hospodárskej krízy. V období, keď sa svet rýchlo mení a ako dlhodobé výzvy sú tu globalizácia, tlak na zdroje, starnutie obyvateľstva, čo núti jednotlivé štáty či ich zoskupenia bezodkladne začať konať. Uvedomujú si to aj predstavitelia Európskej únie, ktorí prišli k záveru, že toto zoskupenie môže uspieť, len ak prijme stratégiu, ktorá prispeje k tomu, aby sme z krízy vyšli posilnení. Táto, možno povedať, zložitá situácia stupňuje konkurenčný boj na rozličných úrovniach. Zrejme prežije, či sa bude náležite rozvíjať len to čo je životaschopné, resp. to čo bude náležite reagovať na zmenenú situáciu. Čiže aj lesné hospodárstvo, či celé lesníctvo sa dostáva do nezávidenia hodnej situácie, čo má svoje objektívne, ale aj subjektívne príčiny. Akcelerujúci konkurenčný boj, či krajný ekonomizmus vytvára z neho exploatačné odvetvie, ktoré nemá šancu dlhodobo existovať v hospodárskych štruktúrach štátov či v ich zoskupeniach. Obdobne, v negatívnom zmysle ohrozuje lesníctvo aj krajný environmentalizmus. Uvedomujú si to aj osvietení lesníci vyspelej časti Európy, keď súčasné obdobie označujú z hľadiska lesníctva ako prelomové. Aj keď nejde o úplne novú problematiku, v súčasnosti z uvedených dôvodov je jej riešenie oveľa naliehavejšie ako tomu bolo v minulosti.

Z uvedených dôvodov treba skutočne veľmi privítať vydanie recenzovanej publikácie. Taktiež to, že ako príloha Lesníckej práce sa dostala širokej odbornej verejnosti. Možno vrele odporučiť, aby sa s ňou oboznámili v prvom rade vedúci pracovníci, vrátane kompetentných pracovníkov na ústredných orgánoch štátnej správy.

V nadväznosti na túto publikáciu by bolo treba urobiť osvetu medzi občanmi prostredníctvom masmédií. Skutočne je na čase, aby o lesoch a lesníkoch sa v masmédiách prestali šíriť len hrôzostrašné správy, že ničia prírodu, že kradnú, že nepostupujú hospodárne. Aby stránice štruktúry prestali zneužívať tieto často skreslené informácie na presadzovanie svojich záujmov či pozícií. Akoby sa zabudlo na to, že lesy sú našim najväčším bohatstvom, že tieto nie sú bežným majetkom, s ktorým možno v záujme zisku nakladať svojvoľne. Že v prípade lesov má nezastupiteľné miesto štát, ktorý musí garantovať trvalosť a nepretržitosť vyváženého plnenia ich funkcií aj pre budúce generácie.

Samozrejme treba urobiť aj konkrétne kroky, tak ako to navrhuje autor publikácie, aby sa monofunkčné lesné hospodárstvo transformovalo na polyfunkčné.

Na koniec by som chcel oponovať tým, ktorí tvrdia, že v súčasnosti, keď je globálna hospodárska a finančná kríza nie je vhodná doba na transformáciu lesného hospodárstva na viacúčelové. Práve opačne treba využiť toto obdobie, aby sa prikrročilo k riešeniu týchto pretrvávajúcich problémov v lesnom hospodárstve. Ak tak neurobíme, marginalizácia tohto odvetvia bude pokračovať, postupne budeme zaostávať aj smerom k zahraničiu, čo nám budúce generácie či spoločnosť neodpustí.

Jozef KONÓPKA

Národné lesnícke centrum
- Lesnícky výskumný ústav Zvolen
T. G. Masaryka 22
SK – 960 92 Zvolen